

(319 - 272 π. Χ.)

ΠΥΡΡΟΣ

Δυναμική
Επικοινωνία

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ-ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32 - 106 83 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ: 210-8233830 - FAX: 210-8238468 • ΕΤΟΣ 5ο - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 27, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2005 • ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ:

Ο Ηπειρωτικός Τύπος της Πρωτεύουσας

Μικρά διαμάντια της γενέθλιας γης και των όπου γης Ηπειρωτών. Είναι ο Ηπειρωτικός Τύπος της πρωτεύουσας, ο οποίος πάλλεται στο ρυθμό των Ηπειρωτικών Αδελφοτήτων και της Ηπείρου.

Ογδόντα περίπου περιοδικά και εφημερίδες, κάθε μήνα, δίμηνο ή τρίμηνο μας δίνουν το σφυγμό των μικρών μας πατρίδων.

Παρά τις δυσκολίες και τα προβλήματα, εξακολουθούν να εκπέμπουν και το σφυγμό της δράσης των Ηπειρωτικών Σωματείων.

Δεν αναζητούμε στα έντυπα αυτά τις υψηλές αναλύσεις ή την καλαισθησία, αν και πολλά έχουν κάνει την υπέρβασή τους και κινούνται στα χνάρια της σύγχρονης εκτύπωσης.

Ο «Πύρρος» όχι μόνο δεν βλέπει ανταγωνιστικά αυτά τα έντυπα, αλλά από την αρχή της έκδοσής του τα στήριξε και μέσα από τις σελίδες του.

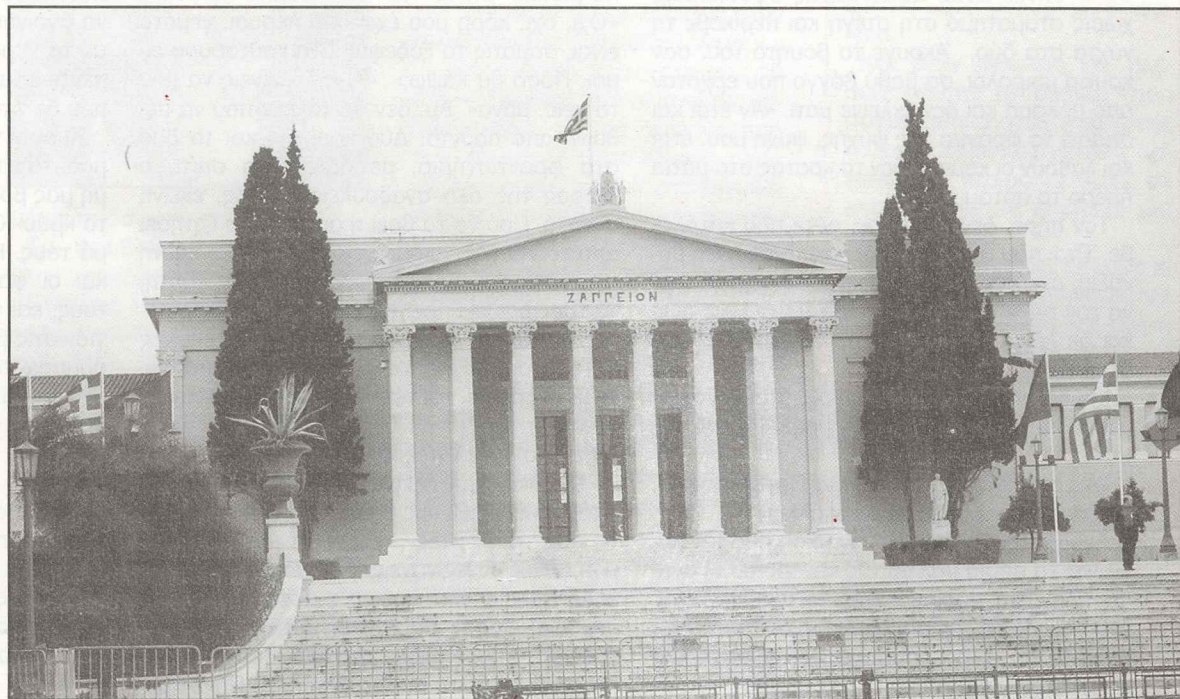
Και επανέρχεται με μία θέση την οποία ξαναδιατυπώνει:

Είναι καιρός ο Ηπειρωτικός Αποδημικός Τύπος να αποκτήσει συλλογικότητα, κοινή έκφραση και πορεία.

Είναι καιρός να ιδρυθεί η Ένωση Ηπειρωτικού Αποδημικού Τύπου, η οποία πολλά μπορεί να προσφέρει στα έντυπα αλλά και γενικότερα στο Ηπειρωτικό Αποδημικό Κίνημα και στην ίδια την Ήπειρο.

Το θέμα αυτό είναι «ζυμωμένο» προφορικός σε συναντήσεις εκπροσώπων των εντύπων. Δεν απομένει παρά να πάρει και πρακτικό χαρακτήρα. Πρωτοβουλία χρειάζεται και τόλμη!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

ΖΑΠΠΕΙΟ ΜΕΓΑΡΟ

Στο «μικροσκόπιο» 12.000 Εθνικά Κληροδοτήματα

Δώδεκα χιλιάδες Εθνικά Κληροδοτήματα τίθενται στο στόχαστρο του αρμοδίου Υπουργείου, Οικονομίας και Οικονομικών, φιλοδοξώντας να τα θέσει σε τροχιά εκκαθάρισης και εφαρμογής των σκοπών τους. Από αυτά 4.000 περίπου είναι Ηπειρωτικά ή Ηπειρωτικού ενδιαφέροντος.

Ηπειρωτικοί φορείς και παράγοντες δεν έπαψαν ποτέ να τονίζουν τη σημασία τους για την Ήπειρο. Μόνο η σωστή αξιοποίηση των κληροδοτημάτων θα έδινε άλλη πορεία στη μοίρα της Ηπείρου.

Τα Κληροδοτήματα είναι πάντα θέμα συζήτησης στα Παγκόσμια Πανηπειρωτικά Συνέδρια. Καιρός να σταματήσουν να είναι.

Το Υπουργείο συστήνει Επιτροπές και ετοιμάζει το νέο Κώδικα των Κληροδοτημάτων, φιλοδοξώντας να θεσπίσει νέο πλαίσιο διαχείρισής τους. Θετικές πρωτοβουλίες, αρκεί να προχωρήσουν, τηρώντας τη βούληση των διαθετών.

Οι Ηπειρώτες, μέσω των θεσμικών φορέων τους, πρέπει να έχουν λόγο στην προσπάθεια που αναπτύσσεται. Με θέσεις, προτάσεις και διάθεση να μπει ένα τέλος σε αυτή την υπόθεση, που, χωρίς υπερβολή, έχει εθνικό χαρακτήρα.

Ο υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ
στα «ΣΕΛΛΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»
για τις ανανεώσιμες
πηγές ενέργειας
ΣΕΛ. 3

Ο Καθηγητής Φιλοσοφίας
του Πανεπιστημίου
Ιωαννίνων Π. ΝΟΥΤΣΟΣ
για το έργο του γλύπτη
ΘΟΔΩΡΟΥ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ
ΣΕΛ. 6

«Μικρό Πανεπιστήμιο»
ετοιμάζεται
στη Ριζάρειο
Εκκλησιαστική Σχολή
ΣΕΛ. 8

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΙΣ ΣΕΛ. 4-5

Ηπειρώτες και φίλοι της Ηπείρου καταθέτουν τις προσωπικές τους απόψεις για θέματα που τους ενδιαφέρουν και τους συγκινούν

Με την Βάντα Κουτσώκωστα *

«Μην τους αφήσεις μάτια μου και κράτα φυλακτό ετούτη την ορμήνεια. Μην τους αφήσεις να κάψουν για το δικό τους διάφορο τη σπίθα που κράτησα για σένα αναμμένη τόσα χρόνια σαν ελπίδα».

Μόλις που χάραξε. Αποβραδής δεν είχε ύπνο. Ένας αψύς αέρας σφοντύλιαζε χωρίς σταματημό στη στέγη και περικόβε τη νύχτα στα δύο. Άκουγε το βουητό του, σαν κρυφό μοιρολόι, σα βαθύ βόγγο που ερχόταν από μακριά και δεν έκλεινε μάτι. «Αν έτσι και σπάσει το φράγμα της ψυχής, ψυχή μου, έτσι και λυθούν οι κόμπι, δεν το κρατάς στα μάτια ήμερο το ποτάμι...».

Τον πήρε, δεν τον πήρε, ούτε που κατάλαβε. Έτσι που την παγώνει ο χειμώνας και η μοναξιά, έχει άλλα να σκέφτεται τις νύχτες. Σαν να τον πήρε όμως καμιά ωρίτσα, αλλιώς πώς και δε λόγιασε το σκούξιμο του ανέμου που σταμάτησε;

Ξημέρωνε πια, παραμονή Χριστούγεννα, η μέρα δεν συμμερίστηκε το μοιρολόι της νύχτας.

«Αχ, της φύσης το χάρισμα Παναΐτσα μου, αχ...από τη μια αλλαξιά στην άλλη».

Ανοίγει τη θύρα και το λευκό χρυσάφι πυκνώνει τα αραιά μαλλιά της και τρυπώνει αναπάντεχα στο γύρισμα της ποδιάς της. Καινούργια ποδιά, δώρο καλοκαιριού της εγγονής της και μικρά μαυροκόκκινα καρουδάκια και πεταχτά φρουτάκια στο τελείωμα.

Κάνει παγωνιά, την περονιάζει ως το μεδούλι το κρύο, μα τέτοια ομορφιά, χαλάλι...

Σηκώνει ως το μέτωπο την παλάνια και κοιτάζει κάτω στο δρόμο, μέχρι εκεί που φτάνει το κουρασμένο της βλέμμα. Το χιόνι έστρωσε κιόλας παντού. «Μην αποκλειστούν και φέτος Χριστούλη μου, είναι βαρύς ο χειμώνας κι εγώ μοναχιά μου». Κοιτάζει τα στοιβαγμένα βύλα κάτω απ' το τσίγκινο στέγαστρο. «Δεν βγάξεις μ' αυτά γιορτές ψυχής μου, τράβα όσο βαστάνε τα ποδαράκια σου, να μαζέψεις λίγα ακόμα. Μόλις ανοίξει λιγάκι ο καιρός θα πάω».

Μα πώς να βαστήξει το κυρτωμένο σώμα τόσα γεράματα; Αλλάζει μεριά στο βλέμμα και στη σκέψη, περνάει ξανά το μάνταλο στη θύρα και γυρνάει ξανά στη γωνιά της. «Τι ήθελαν τα παιδιά αυτά τα καλοριφέρια, ένα σωρό λεφτά έδωσαν». «Να ζεσταίνεται το κοκαλάκι σου μάνα το χειμώνα. Τώρα που έφυγε ο πατέρας, ποιος κάνει καλά αυτή την παλιόσομπα;». «Αχ, χ'σά μου και νάξεραν. Τρεις φορές πέρασε το βυτίο. Θα βάλεις φέτος πετρέλαιο κυρά - Δήμαйна;». «Δεν θα βάλω λεβέντη μου, καλά να σ' έχει ο Θεός. Έχω ακόμα λίγο από πέρυσσι». Είχε; Μωρ' ούτε δρόμι, αλλά τι να πει; Να βγάλει στο φόρο την ανέχεια της; Είναι περήφανος άνθρωπος. Και στην κόρη της

τα ίδια είπε, όταν της τηλεφώνησε. «Έβαλες πετρέλαιο μάνα; Να σου στείλω λεφτά;». «Όχι, όχι, κόρη μου έχω από πέρυσσι, γεμάτο είναι, σάματις το ξόδεψα; Ένα κούτσουρο είμαι; Πόσο θα κάψω;». «Άμα ξεμείνεις να μου το πεις, μάνα». Αμ, δεν θα τόλεγε που να πέθαινε από πούντα. Δυο κορίτσια και τα δυο στα φροντιστήρια, με δάνειο το σπίτι, ο άντρας της όλο αναδουλειές φέτος, εκείνη άνεργη. Πού να τα βρει η άμωρη; Να ζητήσει από το γιο της; Ακόμα χειρότερα. Απολυμένη η νύφη της, ο εγγονός φοιτητής στην Κρήτη, να τους δώσει έπρεπε, παρά να της δώσουν.

Όταν ζούσε ο Δήμος της τέντωναν εκείνες τις δυο συντάξεις του ΟΓΑ, έκοβαν από δω, έκοβαν από κει και τέτοιες μέρες έστελναν το καπνίς στα εγγόνια. Τώρα ντροπή την έπιανε, ούτε δυο σοκολάτες, έτσι για το καλό...

«Νάρθεις στην Αθήνα γιαγιά φέτος που δεν μπορούμε νάρθουμε εμείς. Μην περάσεις μόνη σου τις γιορτές». «Αχ κόρη μου, αχ καλό μου, χίλιες ευχές νάχεις. Δυο ζωντανά έχω συνοδεία όλα κι όλα, πού να τ' αφήσω;». Πού να πήγαινε; Βάρος θα ήτανε. Ζορίζονται μόνοι τους χρονιάρες μέρες, να τους θρονιαστεί κι εκείνη με τα χίλια της προβλήματα; Πήγε πέρσι το Πάσχα κι όταν ένωσε την κόρη της να δυσκολεύεται να πληρώσει τα φροντιστήρια των παιδιών, την έκοψε μες στην ψυχή. Η μια εγγονή όλο έκλαιγε, ντρεπόταν λέει που της ζητούσαν συνέχεια τα δίδακτρα στα αγγλικά.

Ξίκι να γενούν και τα λεφτά και το καλό τους. Αυτά είναι η αιτία για του κοσμάκη τα βάσανα. Καλύτερα που δεν θάρθουν φέτος τα παιδιά. Τόσες βενζίνες, τόσα έξοδα, πώς να βγούνε και νάρθουν να μ' εύρουν παταγούδι, να μαργώσουν και δαύτα; Όχι, όχι. Και πώς θα τις περάσεις ψυχή μου άγιες μέρες; Και τι; Δεν ξέρω εγώ από ερημία...

Εδώ με τη μάσια τον χέρι θα τσουγκρίζω τα κούτσουρα στη φωτιά. Έπειτα έχω και τηλεόραση, χρωματιστή φέτος. Φαγώθηκε εκείνο το μικρό. Άμα δεν έφερνε έγχρωμη τσάσκαγε. «Τι τη θέλω την έγχρωμη εγώ μάτακια μου, μην ξοδεύεις τη μάνα σου». «Θα σου φέρω τη δική μου γιαγιά. Αυτή που μου χάρισε η νονά μου και την έχω στο δωμάτιό μου». «Τι την έθελα εγώ ψυχή μου; Μια χαρά ήμουνα με την ασπόμευρη, ήταν και παλιά, λίγο χαλασμένη, καλά να σ' έχει ο Θεός. Έχω ακόμα λίγο από πέρυσσι». Είχε; Μωρ' ούτε δρόμι, αλλά τι να πει; Να βγάλει στο φόρο την ανέχεια της; Είναι περήφανος άνθρωπος. Και στην κόρη της

ζει τ' αλλουνού τα μάτια τάχατις και δεν ντρέπονται που αναγκάζουν γέρους ανθρώπους να βγαίνουν το καταχειμώνα στους δρόμους με τα γεράματα σβάρα και να φωνάζουν για πέντε δραχμές παραπάνω στη σύνταξή τους, που δε φτάνει ούτε για βρούβες.

Κι ούτε γίναν αιτία να δώσουν εκείνο το ρημάδι το επίδομα, να βάλουμε λίγο πετρέλαιο, μη μας βρουνε τα παιδιά μας τ' απίστωμα απ' το κρύο. Όλο το διάφορο δικό τους, πανάθεμά τους. Και ναα, τα μεταξωτά κουστούμια και οι φανταχτερές τουαλέτες των κυριών τους, και ναα τα τραπέζια και τα ρεβεγιόν στις βίλες τους, κι εγώ η καφερή εδώ, να συμπάω τη φωτιά με τη μάσια και ν' αντέχω όχι το κρύο, ούτε τη φτώχεια, αλλά που δεν έχω δυο σοκολάτες να στείλω στα εγγόνια μου.

Αχ, δεν φταίνει αυτοί ψυχή μου. Τα παιδιά μας και τα εγγόνια μας φταίνε που αφήνουν τους παππούδες τους και τις γιαγιάδες τους, μόνους κι ανυπεράσπιστους, να διαμαρτυρούνται στους πέντε δρόμους και κανενός να μην ιδρώνει το αυτί. Που δεν παίρνουν, όσο είναι καιρός, το δικό στα χέρια τους, που δε λένε σε όλους αυτούς φτάνει, πανάθεμά σας, ως εδώ η κοροϊδία, άντε τώρα πάτε στον αγύριστο.

Αχ, αχ, ψυχή μου, άμα δεν φωνάξεις τώρα που σε υπολογίζουν ακόμα, θάρθει η ώρα που θα τα βρεις χειρότερα από εμάς. Γιατί εμείς τη φτώχεια τη μάθαμε και μ' ένα κούτσουρο στη φωτιά, που λέει ο λόγος, περνάμε. Εσύ τι θ' απογίνεις νάξερνα. Δεν θα προλάβεις όχι σύνταξη να πάρεις, αλλά ούτε να γεράσεις δεν θα σ' αφήσουν. Θα σε αναγκάσουν να δουλεύεις μέχρι πεθαμού. Κι άμα βρεθείς στην ανεργία, τόσο το καλύτερο για δαύτους. Θα σε φάει η θλίψη και η μελαγχολία και θα ξεμπλέξουν με την αφεντιά σου μια ώρα αρχύτερα. Ούτε κούτσουρο θα μείνει, ψυχή μου, ούτε μάσια, ούτε φωτιά.

Μην τους αφήσεις μάτια μου και κράτα φυλακτό ετούτη την ορμήνεια. Μην τους αφήσεις να κάψουν για το δικό τους διάφορο τη σπίθα που κράτησα για σένα αναμμένη τόσα χρόνια σαν ελπίδα».

* Η Βάντα Κουτσώκωστα είναι δημοσιογράφος, συγγραφέας και στιχουργός και κατάγεται από την Κυψέλη Άρτας.

«ΠΥΡΡΟΣ»

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32
106 83 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 - 82 33 830
FAX: 210 - 82 38 468
KIN: 6947 - 697420

Δυναμική Επικοινωνία

ΔΙΗΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

● ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ: ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΑΡΗ ● ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «Πέτρα»

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32, 106 83 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210 82.38.468

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Θ. ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑ, ΜΑΝΤΖΑΚΟΥ 3, ΑΘΗΝΑ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΤΗΣΙΩΣ: ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ 15 ΕΥΡΩ - ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΕΣ, ΣΥΛΛΟΓΟΙ: 30 ΕΥΡΩ

ΔΗΜΟΙ - ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ: 60 ΕΥΡΩ - ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ΕΥΡΩ - ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ 30 ΔΟΛΑΡΙΑ ΗΠΑ

Οι απόψεις που εκφράζονται στα ενυπόγραφα κείμενα δεν εκφράζουν απαραίτητα και τη γνώμη της εφημερίδας

- Ασυγχώρητος η παρατύπωση -

Η Ελληνική πολιτική για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Η χώρα μας έχει την τύχη να διαθέτει ένα ιδιαίτερα ευνοημένο φυσικό περιβάλλον, πλούσιο σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ), οι οποίες είναι θεωρητικά ανεξάντλητες.

Η χρήση των πηγών αυτών καθίσταται ολοένα και περισσότερο επιτακτική όχι μόνο εξαιτίας της προοδευτικής εξάντλησης των αποθεμάτων των συμβατικών καυσίμων αλλά και λόγω της ανάγκης περιορισμού της ρύπανσης του περιβάλλοντος.

Η μεγάλη αύξηση της τιμής του πετρελαίου, το οποίο αποτελεί βασική κινητήρια δύναμη των βιομηχανικών κοινωνιών παγκοσμίως, κάνει επιτακτική την ανάγκη καλύτερης οργάνωσης των ενεργειακών πόρων, με έμφαση στην εξοικονόμηση της ενέργειας και την απεξάρτηση από τα συμβατικά καύσιμα.

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας συμμετέχουν σήμερα στο σύνολο της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα μας με ποσοστό περίπου 6%, ίσο με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Στο πλαίσιο της ενιαίας πολιτικής της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής μεταβολής, που απορρέει από την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου του Κιότο και την κατανόηση των ευθυνών μεταξύ των χωρών μελών, το ποσοστό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ στην Ελλάδα μέχρι το 2010, έχει προσδιοριστεί σε 20,1%.

Στα παραπάνω πρέπει να προστεθεί ότι οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και κυρίως του διοξειδίου του άνθρακα και του μεθανίου εμφανίζουν στην Ελλάδα ανοδική τάση την τελευταία δεκαετία, ακολουθώντας το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ. Καθώς η σημαντικότερη αύξηση των αερίων αυτών παρουσιάζεται από την παραγωγή και χρήση της ενέργειας, καθίσταται σαφές ότι πρέπει να ενισχυθούν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, οι οποίες παρουσιάζουν μηδενικούς ρύπους.

Ωστόσο παρά την ανάγκη αύξησης της παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, την οικονομική βιωσιμότητα των έργων και το πολύ μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον, οι εξελίξεις στον τομέα αυτόν ήταν

Του Σταύρου Ελ. Καλογιάννη
Υφυπουργού ΠΕΧΩΔΕ

μέχρι πρόσφατα αργές.

Τα προβλήματα εντοπίζονται στην χρονοβόρο διαδικασία αδειοδότησης των έργων καθώς και στη μη αποδοχή τους, πολλές φορές, λόγω έλλειψης κοινωνικής συναίνεσης. Σε ορισμένες περιπτώσεις προβλήματα παρουσιάζονται ακόμη από την έλλειψη υποδομών, όπως δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Το κυριότερο όμως πρόβλημα σχετίζεται με την έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού. Η σημαντικότερη αυτή έλλειψη αποτέλεσε την αιτία δικαστικής εμπλοκής στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Προκειμένου να υπάρξει ένας συνολικός συντονισμός χωροταξικής πολιτικής σε εθνική κλίμακα με σαφή στρατηγική και κοινές προδιαγραφές, το ΥΠΕΧΩΔΕ προχωρά στην κατάρτιση του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδίου και των Ειδικών Χωροταξικών Πλάνων που αφορούν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τον τουρισμό, τη βιομηχανία, τους εθνικούς γκόνους και τον παράκτιο χώρο.

Το Ειδικό Πλαίσιο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας:

- Εξειδικεύει κατευθύνσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη και οργάνωση του εθνικού χώρου όσον αφορά τη χωρική διάρθρωση της ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ, ως κλάδου παραγωγικής δραστηριότητας και ως υποδομή κίνησης ωφέλειας εθνικής εμβέλειας, με βαρύνουσα σημασία για την προστασία του περιβάλλοντος.

- Προωθεί τις ΑΠΕ κατά προτεραιότητα, μετά από συνεκτίμηση

των τοπικών επιπτώσεων, για την επίτευξη των εθνικών και ευρωπαϊκών στόχων για ηλεκτροπαραγωγή από ΑΠΕ.

- Σε επιχειρησιακό επίπεδο το Ειδικό Πλαίσιο στοχεύει στη χρονική συντόμηση των διαδικασιών χωρικού σχεδιασμού και χωρικής - περιβαλλοντικής εξειδίκευσης για τη δημιουργία έργων ΑΠΕ καθώς και στη νομική εξασφάλιση των επενδύσεων, με έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος.

- Από άποψη περιεχομένου, το Ειδικό Πλαίσιο διατυπώνει τις κατευθύνσεις για τη χωροθέτηση των έργων ΑΠΕ σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο θέτοντας τα κατάλληλα κριτήρια και προϋποθέσεις, παρέχοντας παράλληλα κατευθύνσεις για τις διαδικασίες αδειοδότησης.

- Το Ειδικό Πλαίσιο ΑΠΕ τέλος, περιλαμβάνει ιδιαίτερες αναφορές για έργα που ανήκουν στις επιμέρους κατηγορίες ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ και τα οποία αφορούν α) τους αιολικούς σταθμούς, β) τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα και γ) τις λοιπές κατηγορίες έργων ΑΠΕ (ηλιακή ενέργεια, γεωθερμική ενέργεια, ενέργεια κυμάτων, παλιρροϊκή ενέργεια, βιομάζα, βιοαέρια, αέρια εκλυόμενα από χώρους υγιονομικής ταφής απορριμμάτων και από εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού, ή συμπαραγωγή με χρήση κάποιων από τις προηγούμενες κατηγορίες).

Με την ολοκλήρωση της μελέτης εντός του προσεχούς εξαμήνου, η χώρα θα διαθέτει λειτουργικό και σύγχρονο χωροταξικό σχεδιασμό που θα επιταχύνει την ανάπτυξη της ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ, θα συμβάλλει ουσιαστικά στην επίτευξη των εθνικών περιβαλλοντικών στόχων και στην αποφυγή συγκρούσεων χρήσεων γης.

Με τον τρόπο αυτό δίνεται μεγάλη ώθηση στις συμβατές με το περιβάλλον δραστηριότητες με έμφαση στην ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη του τόπου μας.

Από την εφημερίδα «ΣΕΛΛΑΔΙΤΙΚΑ ΝΕΑ» (αρ. φύλ. 138)

Η εγκατάλειψη της Πλάκας

Τον περασμένο Αύγουστο επισκέφθηκε το Γεφύρι της Πλάκας. Από κει που αφήσαμε το αυτοκίνητο, ξεκινά ένα μονοπάτι πολύ επικίνδυνο.

Χάθηκαν λίγες ντόπιες πέτρες να γίνει ένα ωραίο με σκαλοπάτια καλντερίμι και να φτάνεις στο γεφύρι με ασφάλεια.

Και όταν φθάνεις και βλέπεις πρώτα το οίκημα, που συναντήθηκαν στα χρόνια της κατοχής οι αντιστασιακές οργανώσεις, έτοιμο να πέσει, σε κακά χάλια, σε κυριεύει μια απογοήτευση.

Εκείνη την ημέρα έφθασε κι ένα ζευγάρι από τη Μεσούντα και έφυγε με λύπη και πίκρα γι' αυτό που αντίκρουσε.

Το μονότοξο πέτρινο γεφύρι σε συναρπάζει. Ανέβηκα ως την κορυφή, ακούμπησα στο τόξο του και άφησα το μυαλό μου να ταξιδέψει. Αλήθεια, ο πρωτομάστορας πόση προσπάθεια, πόση τέχνη, πόση εμπειρία, πόσο μεράκι έβαλε για να το στεριώσει;

Τέτοια δημιουργήματα συνθέτουν τον πολιτισμό μας. Και θα είναι κρίμα όλα αυτά να χαθούν από ένα φράγμα στην περιοχή.

ΠΑΝ. ΚΩΤΣΗΣ
Δάσκαλος - Πέτα Άρτας

Ο ΔΡΟΜΟΣ ANTIPPIO - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Έργο 3,6 εκατ. Ευρώ για τη βελτίωση του οδικού άξονα Αντιπρίου-Ιωαννίνων, προκήρυξε το ΥΠΕΧΩΔΕ. Πρόκειται για την εκτέλεση άμεσων βραχυπρόθεσμων παρεμβάσεων σε 16 σημεία του δρόμου, όπου παρατηρείται πρόβλημα οδικής ασφάλειας.

Προβλέπεται να εκτελεστούν εργασίες, όπως τοποθέτηση σιδηρών ασφαλείας και κγκλιδωμάτων γεφυρών, αντικατάσταση φθοράς ασφαλείας και κατασκευή αντιολισθητικού τάπητα, βελτίωση της σήμανσης και βελτίωση του ηλεκτροφωτισμού.

Το έργο θα δημοπρατηθεί στις 9 Ιανουαρίου 2006 και το χρονοδιάγραμμα κατασκευής είναι 240 ημέρες από την υπογραφή της σύμβασης. (Αναδημοσίευση από το ΕΘΝΟΣ, 11/11/2005)

Ελπίζουμε με τη συντήρηση του οδικού αυτού άξονα να μην επανέλθει το ΥΠΕΧΩΔΕ και χρονοτριβήσει στη δημοπράτηση της Ιόνιας Οδού, που είναι διαρκής πόθος της βορειοδυτικής Ελλάδας.

ΝΙΚΟΣ ΠΑΝΕΛΛΗΣ

Τα πάνω κάτω στα Εθνικά Κληροδοτήματα

Πλήρης ανατροπή του έως σήμερα πλαισίου διαχείρισης-αξιοποίησης κληροδοτημάτων και δωρεών φέρνει ο νέος Κώδικας Εθνικών Κληροδοτημάτων, που έδωσε στη δημοσιότητα ο υφυπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. Πέτρος Δούκας.

Το αμύθητης αξίας χαρτοφυλάκιο των 12.000 και πλέον κληροδοτημάτων και δωρεών ήταν έως σήμερα σε μεγάλο βαθμό στο έλεος είτε χείριστης διαχείρισης είτε ενός μηχανισμού «τρωκτικών» που τα λυμαίνονταν προς ίδιον όφελος.

Ο νέος κώδικας καταργεί τις τυπολατρικές διαδικασίες, υιοθετεί σύγχρονες μεθόδους αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων που διατίθενται για κοινωφελείς σκοπούς, προβλέπει τη θεσμοθέτηση κλαδικού λογιστικού σχεδίου των ιδρυμάτων, καθορίζει πλαίσιο επενδυτικών συμπεριφορών, καθιερώνει σύστημα προληπτικού και καταστατικού ελέγχου, προβλέπει τη δημιουργία Εθνικού και Περιφερειακού Μητρώων Περιουσιών. Κυρίως όμως διαμορφώνει το πλαίσιο για την εντατική αξιοποίησή τους από το Δημόσιο, προβλέποντας μάλιστα ότι τα έσοδα και έξοδα των υπό διαχείριση από το υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών περιουσιών θα αναγράφονται εφεξής στον ειδικό Προϋπολογισμό των Εθνικών Κληροδοτημάτων, ο οποίος θα αποτελεί παράρτημα του κρατικού προϋπολογισμού. Ο δρόμος για μεγάλες μπιζνες του Δημοσίου με τις περιουσίες των κληροδοτημάτων έχει ανοίξει!

Ο νέος κώδικας

Ο νέος κώδικας περιέχει 86 άρθρα, έρχεται να αντικαταστήσει το απαρχαιωμένο νομικό πλαίσιο του 1939 και εκπονήθηκε από επιτροπή που συνέστησε τον Μάιο του 2004 ο κ. Δούκας, αποτελούμενη - μεταξύ άλλων - από τον Αθανάσιο Ράντο, σύμβουλο Επιτελείου, ως πρόεδρο, και τους Ρωμύλο Κεδίκογλου, πρόεδρο του Αρείου Πάγου, Ζαφείρη Χατζηδημητρίου, δικηγόρο, Αργυρώ Αποτρογιόρακα, προϊστάμενη της Διεύθυνσης Εθνικών Κληροδοτημάτων του υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Οι βασικές του προβλέψεις είναι:

1. Όλες οι αρμοδιότητες, προκειμένου για περιουσίες των οποίων ο σκοπός εκπληρώνεται εντός της περιφέρειας, εφόσον σ' αυτή βρίσκονται και τα ακίνητα περιουσιακά στοιχεία τους, ασκούνται από τον γενικό

Τα Κληροδοτήματα, αποτέλεσαν, για μία ακόμη φορά, θέμα συζήτησης στο 7ο Παγκόσμιο Πανεπιστημιακό Συνέδριο του περασμένου καλοκαιριού. Αυτό καταδεικνύει και πάλι τη σοβαρότητα του θέματος και την ανάγκη της θεσμικής αντιμετώπισής του. Έχουμε ξαναγράψει πως η σωστή αξιοποίηση των κληροδοτημάτων, τα περισσότερα Ηπειρωτικά, θα μπορούσε να δώσει νέες αναπτυξιακές προοπτικές σε πολλούς τομείς στην Ήπειρο. Η Επιτροπή Αγώνα στα Ιωάννινα και άλλοι Ηπειρωτικοί φορείς αγωνίζονται γι' αυτό. Ο «Πύρρος» εξ αρχής αγκάλιασε τις όποιες πρωτοβουλίες αναπτύχθηκαν και αναπτύσσονται. Στο παρόν τεύχος αναδημοσιεύουμε το ρεπορτάζ του Πάνου Κοσμά στην εφημερίδα «Ο Κόσμος του Επενδυτή» (6 Νοεμβρίου 2005, σελ. 17), το οποίο αναφέρεται στον νέο Κώδικα Κληροδοτημάτων, τον οποίο ετοιμάζει το υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Το δικό μας σχόλιο: Θετικές οι πρώτες προσεγγίσεις, ωστόσο στη λεπτομέρειά τους, θα πρέπει να τηρηθεί η βούληση του διαθέτη και όσον αφορά τα Ηπειρωτικά Κληροδοτήματα, οι Ηπειρώτες έχουν κάθε λόγο παρέμβασης στη διαχείρισή τους.

ΤΙ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ Ο ΝΕΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΩΝ

γραμματέα περιφέρειας. Σε κάθε άλλη περίπτωση, οι αρμοδιότητες ασκούνται από τον υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. (Άρθρο 2)

2. Συνστήνεται γνωμοδοτικό όργανο με τίτλο Κεντρικό Συμβούλιο Εθνικών Κληροδοτημάτων. Το Συμβούλιο αποτελείται από: έναν αντιπρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή νομικό σύμβουλο του κράτους ως πρόεδρο, έναν νομικό σύμβουλο του κράτους ή πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Εθνικών Κληροδοτημάτων του υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, έναν ορκωτό λογιστή, έναν οικονομολόγο με εμπειρία σε θέματα επενδύσεων και έναν εκπρόσωπο του ΤΕΕ.

Το Κεντρικό Συμβούλιο Εθνικών Κληροδοτημάτων έχει αρμοδιότητα για περιουσίες στις οποίες αρμόδια Αρχή είναι ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών και γνωμοδοτεί για νομικές ρυθμίσεις που αφορούν τον κώδικα, την αποδοχή ή την αποποίηση από το Δημόσιο αξίας μεγαλύτερης των 100.000 ευρώ, την εκποίηση ή

αξιοποίηση ακινήτων αξίας μεγαλύτερης των 500.000 ευρώ κ.λπ. Σε κάθε περιφέρεια συγκροτείται Περιφερειακό Συμβούλιο Εθνικών Κληροδοτημάτων, από τον γ.γ. περιφέρειας με αρμοδιότητες αντίστοιχες αυτές του Κεντρικού Συμβουλίου.

3. Στη Διεύθυνση Εθνικών Κληροδοτημάτων του υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών τηρείται Εθνικό Μητρώο όλων των κληροδοτημάτων. Το μητρώο τηρείται και σε ηλεκτρονική μορφή. Το αρμόδιο όργανο διοίκησης των περιουσιών (κληροδοτημάτων) υποχρεούται σε διάστημα ενός χρόνου από την έναρξη ισχύος του κώδικα να αναγγείλει την ύπαρξη των περιουσιών στις αρμόδιες υπηρεσίες και εντός διετίας να προσκομίσει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία. Έτσι, σε μία τριετία θα δημιουργηθεί ένα πλήρως ενημερωμένο μητρώο όλων των κληροδοτημάτων.

4. Για περιουσίες που καταλείπονται στο Δημόσιο χωρίς ειδικότερους όρους, πραγματοποιείται εκκαθάριση. Κάποια

περιουσιακά στοιχεία διατηρούνται αυτούσια και τα υπόλοιπα εκποιούνται, είτε μέσω εταιρειών και επιχειρήσεων, που ελέγχονται από το Δημόσιο, είτε με σύστημα δημοσίων πλειοδοτικών δημοπρασιών. Η διαδικασία ορίζεται με Προεδρικό Διάταγμα. Με τη ρύθμιση αυτή «λύνονται τα χέρια» του υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών να αξιοποιήσει ταχύτατα, ευέλικτα και...επικερδώς για τα δημόσια ταμεία τις περιουσίες των κληροδοτημάτων. Το Δημόσιο διατηρεί το προβάδισμα και αναλαμβάνει την εκκαθάριση ακόμα και σε περιπτώσεις που είναι συγκληρονόμος με άλλους.

5. Στο Δημόσιο περιέρχονται επίσης περιουσίες που «λιμνάζουν» για οποιοδήποτε λόγο (διάθεση υπέρ αγνώστων, ανυπαρξία συστατικής πράξης, μη επακριβής καθορισμός των κοινωφελών σκοπών κ.λπ.). Η υπαγωγή περιουσιών στην άμεση διαχείριση του Δημοσίου διενεργείται με Προεδρικό Διάταγμα. Με αυτή τη ρύθμιση το Δημόσιο αναμένεται να συγκεντρώσει υπό τη διαχείρισή του μεγάλο ύψους «αδέσποτη» περιουσία.

6. Κάθε έτος συντάσσεται Ειδικός Προϋπολογισμός Εθνικών Κληροδοτημάτων, ο οποίος αποτελεί παράρτημα του Γενικού Προϋπολογισμού του Κράτους και συνοποβάλλεται και κυρώνεται μαζί με αυτόν. Για τη σύνταξη του ειδικού αυτού προϋπολογισμού οι αρμόδιες Αρχές (πλην του υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών) αποστέλλουν σ' αυτό τα απαιτούμενα στοιχεία μέχρι τέλους Απριλίου του προηγούμενου έτους.

7. Η ταμειακή διαχείριση των κεφαλαίων από την εκκαθάριση των περιουσιών ενεργείται από πιστωτικό ίδρυμα. Τα χρήματα τοποθετούνται ή επενδύονται σε ακίνητα, ομόλογα ή έντοκα γραμμάτια του ελληνικού Δημοσίου, άλλα περιουσιακά στοιχεία. Επιτρέπεται επίσης η επένδυση σε χρεόγραφα του εξωτερικού. Δηλαδή, επιτρέπεται κάθε μορφή επένδυσης, μέχρι και σε μετοχές στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

8. Όταν για την εκπλήρωση κοινωφελούς σκοπού από το Δημόσιο είναι αναγκαία η εκτέλεση έργου, αυτό εκτελείται με μειοτικό διαγωνισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις για την εκτέλεση δημοσίων έργων.

ΤΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ Κληροδοτήματα αποτελέσαν θέμα τροπογυλίας τραπέζης του Ζ' Παγκοσμίου Πανεπιστημιακού Συνεδρίου, το οποίο συνήλθε στα Ιωάννινα από 19-21 Αυγούστου 2005.

ΤΗΣ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ τραπέζης υπό την προεδρία του προέδρου της ΠΣΕ Ιωάννη Ζώη μετείχαν ο Δήμαρχος Ιωαννιτών Νικόλαος Γκόντας, ο Γενικός Δι/ντής Εθνικών Κληροδοτημάτων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών Νικόλαος Μαντζάκος, οι Δικηγόροι Αθηνών Χρήστος Αναγνώστου και Μιχαήλ Μαρτσέκης, ο Δικηγόρος της Μητροπόλεως Ιωαννίνων Γεώργιος Τσουμάνης και εκ μέρους της Επιτροπής Αγώνα ο φιλόλογος Σπύρος Εργολάβος.

Η ΑΙΘΟΥΣΑ της συζήτησης ήταν υπέρ πλήρους λόγος του εξαιρετικού ενδιαφέροντος, το οποίο παρουσιάζουν για τους Ηπειρώτες τα Εθνικά Κληροδοτήματα. Δυστυχώς όμως το μεγαλύτερο μέρος της συζήτησης έφαγε η διαμάχη μεταξύ του Δήμου Ιωαννιτών και της Μητροπόλεως Ιωαννίνων για τον

Τα Ηπειρωτικά Κληροδοτήματα

έλεγχο των λεγομένων «Αγαθοεργών Καταστημάτων Ιωαννίνων».

ΛΑΒΩΝ τον λόγο υπεστήριξε ότι τα Αγαθοεργά Καταστήματα αποτελούν μόνο ένα μέρος των Ηπειρωτικών Κληροδοτημάτων, τα οποία πρέπει κατ' αρχήν να καταγραφούν και εν συνεχεία να ελεγχθούν αν εφαρμόζεται η βούληση των διαθετών - ευεργετών και εκπληρώνονται οι σκοποί τους.

Ο ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΟΣ Διευθυντής Εθνικών Κληροδοτημάτων απεδέχθη την πρότασή μου να θέσει στη διάθεση μιας επιτροπής Δικηγόρων όλα τα υπάρχοντα στοιχεία, προκειμένου να γίνη μία πλήρης καταγραφή των Ηπειρωτικών Κληροδοτημάτων και των Κληροδοτημάτων Ηπειρωτικού ενδιαφέροντος.

ΤΟ ΕΡΓΟ αυτό είναι δύσκολο, γιατί δεν είναι ακριβώς γνωστό πόσα είναι τα Εθνικά Κληροδοτήματα. Κατά το από 26 Ιουνίου 1999 πόρισμα της Επιτροπής Θεσμών

και Διαφάνειας της Βουλής ο συνολικός αριθμός των Κληροδοτημάτων είναι 9.203, εξ ων 7.086 είναι στο στάδιο της εκκαθαρίσεως. Υπάρχουν επίσης και 3.122 σχολικές κληρονομίες, εξ ων 1.251 είναι στο στάδιο της έρευνας.

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών προέβλεπε ότι θα είχαν μεταβιβασθή μέχρι τέλους του 2002 στις δέκα τρεις Περιφέρειες της χώρας 10.225 Κληροδοτήματα, ενώ άλλα 1.700 θα παρέμειναν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου.

ΤΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ είναι ότι ο συνολικός αριθμός των Εθνικών Κληροδοτημάτων πλησιάζει ή υπερβαίνει τις 12.000. Εξ αυτών περίπου 3.500-4.000 είναι Ηπειρωτικά ή Ηπειρωτικού ενδιαφέροντος. Μέχρι τα μέσα Νοεμβρίου 2002 είχαν μεταβιβασθή στην Περιφέρεια Ηπείρου 124 Κληροδοτήματα.

ΔΔΗ το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών προχωρεί στην σύνταξη Εθνικού και Περιφερειακών Μητρώων κοινωφελών περιουσιών με ηλεκτρονικό ενιαίο τρόπο, ώστε να είναι δυνατή η πρόσβαση παντός ενδιαφερομένου, πράγμα το οποίο θα διευκόλυνε την καταγραφή των Ηπειρωτικών Κληροδοτημάτων.

Ο ΕΛΕΓΧΟΣ της τηρήσεως της βούλησεως των διαθετών και της εκπλήρωσης των σκοπών των Κληροδοτημάτων, όπως προβλέπεται και από το άρθρο 109 του Συντάγματος, αντιμετωπίζεται από τον υπό ψήφισιν νέο Κώδικα Εθνικών Κληροδοτημάτων, ο οποίος θα αντικαταστήσει τον Αναγκαστικό Νόμο 2039/1939.

ΤΑ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ αποτελούν εθνικό κεφάλαιο. Η Ήπειρος θα ήταν πλούσια μόνο με τα Κληροδοτήματα, αν ετηρείτο η βούληση των ευεργετών.

ΧΡΗΣΤΟΣ Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ
(Από τα «Ηπειρωτικά Νέα», φ. 146, Σεπτέμβριος, Οκτώβριος 2005)

Ευεργέτες και Παιδεία στην Ήπειρο

Επίσης, το χρωστάει ιδιαίτερα στους Ζωσιμάδες, αν επισημανθεί αυτό που ειπώθηκε για την προσφορά τους: «Δεν είναι ίσως υπερβολή αν πούμε ότι αν δεν υπήρχαν οι Ζωσιμάδες δεν θα αναδεικνύοντο ούτε ο Αδαμάντιος Κοραΐς, ούτε ο Νικηφόρος Θεοτόκης, ούτε ο Ευγένιος Βούλαρης, και όμως οι μεγάλοι αυτοί Ηπειρώτες ήθελαν να μείνουν αφανείς, όχι μόνο δεν ζητούσαν επαίνους, αλλά και τους απέκρουαν».

Το χρωστάει σε αυτούς που ίδρυσαν το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Μετσόβιο Πολυτεχνείο και άλλα αμέτρητα σχολεία. Παρόλο τα δύσκολα χρόνια οι Ηπειρώτες Ευεργέτες έκριναν ότι για την ανασυγκρότηση του Ελληνικού κράτους απαραίτητη προϋπόθεση ήταν τα γράμματα και οι τέχνες.

Η Ήπειρος ξεχώριζε στην αυνείδση του έθνους από τα σχολεία που λειτουργούσαν από τον 13ο αιώνα, αρχικά σε μοναστήρια με δασκάλους τους ιερομόναχους και αργότερα τα σχολεία που ίδρυσαν και συντήρησαν απόδημοι Ηπειρώτες στην Ελλάδα και σε άλλες πόλεις του εξωτερικού (Βενετία, Λιβόρνο, Βουκουρέστι, Οδησσός, Ζίζνα [Ρω-

σία]). Οι ιδρυτές των παραπάνω σχολείων είχαν ως σκοπό τον διαφωτισμό των Ελλήνων, ο οποίος όμως ωφέλησε και όλη την Ευρώπη. Τα σχολεία της Ηπείρου και κυρίως των Ιωαννίνων ξεπέρασαν σε φήμη τα τοπικά όρια, γιατί διέφεραν ριζικά από τα άλλα σχολεία.

Ο Νεόφυτος Δούκας είπε: «Εκ των σχολείων των Ιωαννίνων εξέρευσαν ρύσες ικανοί να ποτίσωσι την διψώσαν Ελλάδα και οι μάλιστα αυτών όσο από μέσον ποταμού εχέοντο κατά πάσας τας πόλεις καταρδεύοντες αυτάς με των λόγων τα ποτίμα νάματα, ανέστησαν σπέρματα πολλαπλάσια και οι μέχρι της παρελθούσης εκατονταετηρίδος (18ο αιώνα) αναδυσθέντες συγγραφείς Έλληνες υπήρξαν ή Ιωαννίται κατά το πλείστον ή τελειόφοιτοι των Ιωαννινικών σχολείων».

Ο διδάσκαλος της Μεγάλης του Γένους Σχολής Κούμας είπε: «Εις την πόλιν των Ιωαννίνων χρεωστέ η Ελλάς την αναγέννηση της παιδείας».

Γνωστή είναι και η ρήση: «Γίναντα πρώτα στ' άρματα, στα γρόσια και στα γράμματα».

Εκτός των άλλων, στην ανάπτυξη των γραμμάτων συνέβαλε καθοριστικά και ο Άγιος Κοσμάς,

που επηρέασε τον Αλή πασά, ο οποίος, αν και αγράμματος, ιδρύει σχολεία, συντηρεί δασκάλους και προτρέπει τους Μητροπολίτες να πρωτοστατήσουν στην εκπαίδευση.

Σήμερα που η χώρα μας είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Ήπειρος, δυστυχώς, παρουσιάζει το φαινόμενο να στερείται σχολείων. Υπάρχει έλλειψη σχολείων γενικής επαγγελματικής εκπαίδευσης ακόμη και στοιχειώδους εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα να αναγκάζονται και πάλι οι Ηπειρώτες να αποδημούν οικογενειακά.

Έτσι κρίνεται απαραίτητη η ίδρυση σχολείων σε κεντρικά σημεία της Περιφέρειας (Πωγωνί - Κόνιτσα - Ζαγοράχια κ.λπ.) ώστε να υπάρξει συγκράτηση επιστροφής του πληθυσμού στην περιοχή με παράλληλη εφαρμογή και άλλων αναπτυξιακών μέτρων. Πρέπει, επίσης, να ιδρυθούν σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με τμήματα υφαντουργίας, ασημοουργίας, ξυλογλυπτικής που να παρέχουν γνώσεις, αλλά να παράγουν και έργο, το οποίο θα προωθείται στην τοπική αγορά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΙΤΣΑΡΑ - ΓΡΙΒΑ
Εκπαιδευτικός

ΘΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ: "Ο κόσμος ο μικρός, ο μέγας"

Ι. Ο θεωρητικός λόγος για την τέχνη, χωρίς να διεκδικεί την αποκλειστικότητα, συνιστά μια μορφή ανάνηψης που κωδικοποιεί τα φαινόμενα, τα αλληλοσυσχετίζει και ανασυγκροτεί τον ενιαίο ειρμό που τα συνέχει και τα ζωοποιεί. Με γνώμονα το τελευταίο σημείο ανατρέχει στην ενιαία ρίζα της καλλιτεχνικής δημιουργίας και αντιπαρέρχεται τη "βιομηχανική παθολογία" της εποχής μας - γνωστή ωστόσο από την εποχή του Hegel - που μας ακρωτηριάζει και δεν μας ενθαρρύνει να χαρούμε "όλα εκείνα που δημιουργούν οι άλλοι".

Σημειώνει κάπου ο Proust ότι το ύφος (style) δεν είναι τόσο ζήτημα τεχνικής, όσο θέσης. Τούτο ακριβώς συμβαίνει και με τη γλυπτική πρόταση του Παπαγιάννη, της οποίας τα κυριότερα γνωρίσματα είναι τα εξής:

α) η νεωτερική ανάπλαση της παράδοσης, όπως τη συναντά με την ιστορική του ματιά από την αρχαϊκή τέχνη ως τη λαϊκή τέχνη του καιρού μας·

β) η παραστατική "συμφρόνησις", δηλαδή η αισθητική της συζυγίας των μορφών, είτε ως ερωτική σύμπτυξη ανθρώπων είτε ως διαδικία κίνηση πουλών·

γ) η αρθρωμένη συλλογικότητα, όπως την υποβάλουν οι μορφές χωρίς να καταργούν βέβαια την υποκειμενικότητα που αναδεικνύεται μέσα από τη συλλογική παρουσία και κίνηση·

δ) η "βασανισμένη προσπάθεια ανάστασης" (σύμφωνα με την επισήμανση του Δημήτρη Χατζή), γεγονός που εγγράφεται ως εγγενής ιδιότητα της ανθρώπινης μορφής·

ε) η πρωτογενής ερωτική επικοινωνία που συναρτάται με τον τρόπο που ο καλλιτέχνης αντιμετωπίζει την ύλη του, το μάρμαρο ή την πέτρα, τηρώντας την υπόδειξη του F. Bacon: "natura non vincitur nisi parendo".

στ) η επίτευξη μιας νέας ισορροπίας του τετράπτυχου: υλικό - όγκος - χώρος - μορφή, ιδίως στα επιχρωματισμένα γλυπτά και στα παραδείγματα της μικρής κλίμακας (μικρογλυπτική) που ωθούν το γλυπτό να κινείται μέσα στο χώρο και συνάμα να δέχεται αβίαστα στους κόλπους του το χώρο·

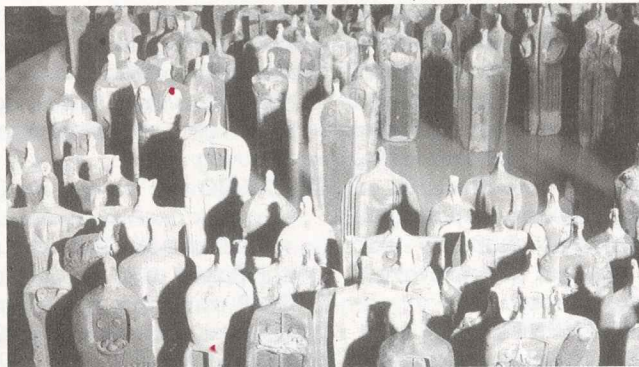
ζ) η εμφανής δυναμική που εμπεριέχουν οι γλυπτικές συνθέσεις, με την οποία επεκτείνονται στο χώρο αποδίδοντας τη σφριγηλή κατάκτηση της ροής των μορφών, έτσι που να καθίσταται κάποτε περιττό το βάθος ή που να μετασχηματίζεται σε οργανικό μέρος του όλου έργου·

η) η ενεργός στάση ζωής που διαποτίζει τη γλυπτική ανάδυση των μορφών και ανανεώνει διαρκώς τα ερεθίσματά της, όπως το υπενθυμίζει ο ίδιος ο καλλιτέχνης με αφητηρία την ανάγκη ψαύσης της "μοναξιάς και του άγνωστου".

Ο Θόδωρος Παπαγιάννης, με τα έργα της τελευταίας περιόδου, επιχειρεί το δικό του "νόστο" στα υλικά και στα συμβολικά αγαθά του γενέθλιου τόπου. Το "ψωμί" και, συνοδευτικά, η γάστρα, η σκάφη και ο βολάνσους δεσπόζουν στις συνθέσεις αυτές και μας παρωθούν σε μια νέα σχέση με την εστία· μας, δηλαδή με την πηγή των πιο χειροπιαστών και συνάμα άπιαστων αγαθών της ζωής μας. Αυτή η μυθο-λογική εστίαση του ενδιαφέροντος του - "γάρ μύθος σύγκειται ἀκ θαυμασίων" - χρησιμοποιείται προφανώς ως εφελτήριο αυτο-βιογραφίας. Πρόκειται για μια πλαστική ανθρωπολογία με επίκεντρο την περατότητα των μορφών που μας επιτρέπει να συγκταναύσουμε στον καιρό του στίχου της Ρωμιοσύνης: "σα να διαβάζουμε από την αρχή την ιστορία του κόσμου".

Τη θέληση να τοποθετηθούμε στο πρωτοπλαστικό ξεκίνημα του κόσμου διέκρινε ήδη ο Sartre στον Giacometti. Νωρίτερα, στις Φωνές της σωπής, ο André Malraux διαπίστωνε ότι στις "αρχές του αιώνα μας οι ζωγράφοι που θεωρούσαν τους εαυτούς τους Αιμωτέρονες, δηλαδή όσοι νιάζονταν για το μέλλον, ήταν εκείνοι που ερευνούσαν με μεγαλύτερο πάθος το πα-

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΝΟΥΤΣΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ρελθόν". Με παρόμοια ψυχροτροπική ορμή ο Παπαγιάννης οικειώνεται, σ' ένα πολύσημο πλαστικό σύνολο στο οποίο πρωτανεύει ένας ιδιογενής πριμιτιβιστικός μοντερνισμός, με το δικό του τρόπο τις απαρχές της ανθρώπινης ύπαρξης. Βρίσκεται με τη γλυπτική ανάδυση των μορφών εκεί όπου οι ισοτί των σημασιών της ανθρώπινης ζωής συνδέουν το "ενθάδε" με το "εκείθεν", το "τώρα" με το "χθες", τη "φυγή" με την "καταφυγή"...

II.

Για μια ακόμη φορά, απολαμβάνοντας δείγματα των πιο πρόσφατων γλυπτών του Θόδωρου Παπαγιάννη, μπορείς να διακρίνεις τη νέα ισορροπία που συνέχει το τετράπτυχο: υλικό-όγκος-χώρος-μορφή, δηλαδή πώς το γλυπτό ωθείται να κινηθεί μέσα στο χώρο και συνάμα πώς δέχεται στους κόλπους του το χώρο. Πρόκειται για τη δυναμική που εμπεριέχουν οι γλυπτικές συνθέσεις, με την οποία επεκτείνονται στο χώρο και αποδίδουν τη σφριγηλή κατάκτηση της ροής των μορφών που καθιστά κάποτε περιττό το βάθος ή που το μετασχηματίζει σε οργανικό μέρος της γλυπτικής σύνθεσης.

Ως προς τα υλικά, θα προσέθετα ότι ο καλλιτέχνης αξιοποιεί ευχερώς το μάρμαρο, το μέταλλο, τον πολυεστέρα, τον πηλό, τα σύρματα, τα υφάσματα και το ξύλο, όπως τώρα στον τοτεμικό κύκλο των μορφών που προήλθε από τα αποκαΐδια του Πολυτεχνείου. Προφανώς πρόκειται για σύμμιξη υλικών, με ακριβή γνώση της ιδιαιτερότητας του καθενός ξεχωριστά και με ακριβή-ζυγισμένη την αναγκαία σχέση μέρους και όλου.

Ειδικότερα, η αισθητική λειτουργία της Μικρογλυπτικής υπονοεί ότι και στη μικρή κλίμακα συμπυκνώνεται ό,τι πραγματώνεται στη μακρά, δηλαδή υπόκειται η διαρκής ανάδραση μικρόκοσμου και μακρόκοσμου. Απλούστερα, εμφανίζεται σειρά προσχεδίων με αυτοτέλεια, όπως αυτή αναδεικνύεται με όρους συνέχειας και ασυνέχειας, εφόσον προκύπτουν ως διαδοχικές μελέτες για μεγαλύτερα γλυπτά. Περίπου όπως οι παραλλαγές των "σχεδιασμάτων" του Σολωμού που αποσκοπούν τελικά στην επίτευξη του "Συνθέματος". Και ως προς τη συγκρότηση σειράς γλυπτών μονάδων η συνοχή τους παραπέμπει σε ενιαίο σημείο εστίασης του νοήματος ως αισθητικής αξίας που εμπεριέχουν.

Το κοινό υπόβαθρο αυτών των μικρογλυπτών είναι η "πολιτική κοινωνία" και ειδικότερα η αγορά που από την αρχαία εποχή η ανάδυσή της αποτελούσε το "σημάδι της εμφάνισης των πολιτικών θεσμών της πόλης", δηλαδή τον "πολιτικό χώρο όπου συζητά κανείς και αναπτύσσει ελεύθερα τα επιχειρήματά του" (Vernant). Τούτο συνεπάγεται τον κοινό τόπο επαφής και διαίρεσης των ανθρώπων, με τη σύμπτυξη οικονομικού και πολιτικού πεδίου, για ντόπιους και για πρόσφυγες. Έτσι οι επιμέρους μορφές είναι ίδιες και συνάμα πολύ διαφορετικές, ανάλογα με την οπτική γωνία αντιμετώπισής τους.

Ας υποθέσουμε ότι το σύνολο των μικρογλυπτών έχει

απέναντί του την Πανδώρα. Δηλαδή την πρωτόπλαστη Εύα της ελληνικής μυθολογίας που έπλασε ο Δίας, με τα χέρια του Ηφαίστου από άργιλο, όταν οργίσθηκε γιατί ο Προμηθέας δώρισε κρυφά στους ανθρώπους τη φωτιά και θέλησε έτσι να τιμωρήσει τους κλεπταποδόχους θνητούς. Και ενώ η καθεμία από τις θεές στόλισε την Πανδώρα με τα δώρα της, ο Δίας της προσέφερε το μυστηριώδη πύθο. Κι αφού δεν συγκάτευσε ο Προμηθέας να την παντρευτεί, υποπτευόμενος παγίδα, ο νυμφαγωγός Ερμής την εμπίστευε στον Επιμηθέα που δεν απέτρεψε το άνοιγμα του ολέθριου πύθου, από το οποίο ξεχύθηκαν στον κόσμο των θνητών θεομηνίες, αρρώστιες και πόνοι. Ό,τι δεν πρόλαβε ν' αποδεδαιμυνθεί από το πύθο ήταν μόνο η Ελπίδα που έκτοτε συνοδεύει τον άνθρωπο, όταν πια εγκαίνιαζεται ο "σιδηρούς αιώνας" της ανθρωπότητας, κατά την παράδοση του μύθου από τον Ησίοδο και την οικεία αγγειογραφική προσαρμογή. Στο κέντρο λοιπόν της θεοδικίας βρίσκεται η Ελπίδα ως ανθρωπολογική-οντολογική συνίσταται των θνητών, αυτή δηλαδή που ανανοηματοδοτεί το σύνολο των αγαθών και των επιδιώξεών τους.

Μικρογλυπτική και τοτεμικές μορφές αντικριστά με ποικίλες και αλληλοπλεκόμενες εκδόχες της διχοστασίας τους: αρχαϊκή-νεωτερική γραμμή, λαϊκό-έντεχνο στοιχείο, "εδώ"- "εκεί", "τώρα"- "μετά", "πάνω"- "κάτω", άνθρωπος-θεός, φυγή-καταφυγή. Στο πεδίο της τέχνης ως ενοποιός πυρήνας αισθητικού αποτελέσματος λειτουργεί η μεταφορά. Κι αν, ειδικότερα, στη γλώσσα της Ποίησης άνετα διακινείται η "ονόματος αλλοτρίου επιφορά" (Περί ποιητικής 1457 b 4), μπορεί να συμπεραίνει κανείς ότι ο ποιητής πρώτιστα γίνεται ποιητής στην εύφορη "χώρα της μεταφοράς" (Stevens). Στη σφαίρα της Γλυπτικής, με την ορατή περατότητα των μορφών, οι δυσκολίες να εντοπισθεί μια παρόμοια μεταφορική λειτουργία είναι αεσιέραστες. Κι εδώ ωστόσο συντίθεται μια πραγματικότητα που μέσω της μεταφοράς υπερβαίνει την τρέχουσα εικόνα των πραγμάτων. Μπροστά μάλιστα στα τοτεμικές συνδηλώσεις πελώρια γλυπτά, όπως τα αντιμετωπίζει ο "ενθάδε" κόσμος της Μικρογλυπτικής, δεν μπορεί κανείς να παραβλέψει την ευστοχία του Heidegger ότι το "μεταφορικό υπάρχει μόνο μέσα στη μετα-φυσική".

Ίσως θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μια περισσότερη γνώριμη συλλογιστική από την αρχαία φιλοσοφική γραμματεία. Πρόκειται για την ολοένα εντεινόμενη διελκυστίνδα ανάμεσα στο "πάντων χρημάτων μέτρον άνθρωπος" και στο "θεός ημίν πάντων χρημάτων μέτρον". Σ' αυτή τη διαρκή διακύβευση κρίνεται το ύπατο κανονιστικό κριτήριο των "μορφών ζωής", άλλοτε με τη στροφή προς την "υπερβασία" και άλλοτε προς την "εναλλακτικότητα", με ενοποιό πάντως γνώριμα την Ελπίδα, το εναπομεινάν δώρημα της Πανδώρας.

Ανάλογα με το πώς θα εκληφθεί ο κόσμος, δηλαδή αν κάθε φορά συνιστά το σύνολο των δυνάμεων κόσμων, αυτών που υπάρχουν και εκείνων που δύνανται να υπάρξουν, επικρατεί η μία ή η άλλη πρακτική στάση. Με την παραδοχή ότι ο "κόσμος του ευτυχιμένου είναι άλλος από τον κόσμο του δυστυχιμένου ανθρώπου" η διελκυστίνδα ευνοεί είτε την "υπερβατικότητα" είτε την εγκόσμια "εναλλακτική" πρόταση. Αν, συνεχίζοντας να παραφράζουμε τον Wittgenstein, το πεδίο των ανθρώπινων κινήσεων είναι άπειρο, όπως άλλωστε και η τέχνη, η διαλεκτική ένταση ανάμεσα στο "ενθάδε" και στο "εκείθεν" καθιστά συγκρούσιμα μεγέθη "τόπο" και "ουτοπία", δηλαδή ό,τι παρεμποδίζεται να κυφορηθεί από την εξουσία των καταστημένων κοινωνικών "παιγνίων".

Σ' αυτό το επίμοχο παιγνίδι των μορφών ο Θόδωρος Παπαγιάννης πλάθει τις μορφές του "σα να διαβάζει από την αρχή την ιστορία του κόσμου", τις αγωνίες όλων μας μπροστά σ' αυτό που υπάρχει και σ' αυτό που θα μπορούσε να υπάρξει.

ΠΕΤΡΙΝΑ ΓΕΦΥΡΙΑ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟ

Από το βιβλίο του Σπύρου Μαντά
«Πέτρινα Γεφύρια στη Βόρεια Ήπειρο»
που σύντομα πρόκειται να κυκλοφορήσει
απ' τις Εκδόσεις "Πέτρα" δημοσιεύουμε
σήμερα απόσπασμα από τον Πρόλογο

Στο γεφύρι της Κυράς - Δρόπολη.

Στα πλαίσια του «Αρχείου Γεφυριών Ήπειρώτικων», μιας πολυετούς προσπάθειας καταγραφής και μελέτης όλων των γεφυριών της Ήπειρου - καλύτερα να πω της Πίνδου - προγραμματίσα και πραγματοποίησα, τα τελευταία χρόνια, σειρά αποστολών και στη Βόρεια Ήπειρο (Αλβανία). Στόχος, να καταγραφούν και τα εκεί πέτρινα τοξωτά γεφύρια.

Περιοχή δύσκολη η Βόρεια Ήπειρος, με πολλές ιδιαιτερότητες, πάντα υποψίαζε για πλούσιο, ποσοτικά και ποιοτικά, υλικό. Τουλάχιστον αυτό έταζαν οι περιηγητές της τουρκοκρατίας, παλιόι - αρχών του 20ου αιώνα-στρατιωτικοί χάρτες, λίγα δημοσιεύματα, τελευταία, αλβανών ερευνητών και αρχιτεκτόνων. Η πρόσβαση όμως εκεί, δυστυχώς, μέχρι πρόσφατα εξακολουθούσε να παραμένει απαγορευτική.

Να οριοθετηθεί όμως ο χώρος που έψαξα όλα αυτά τα χρόνια. Ο βόρειο σύνορο -εκεί είναι το ζήτημα- υιοθέτησα τον ρου του ποταμού Σκούμης, του Γενούσου των αρχαίων. Τις όχθες του διέτρεξε κάποτε η Εγνατία οδός, την οποία χρησιμοποίησε ο Στράβων για να διακρίνει τα ηπειρωτικά έθνη από αυτά των Ιλλυριών. Η δική μου βέβαια επιλογή δεν θα μπορούσε να έχει κριτήρια εθνολογικά, έτσι κι αλλιώς ασθενή έως ανύπαρκτη την εποχή κατασκευής των γεφυριών. Ανέβηκα ως εκεί, γιατί ακριβώς εκεί σβήνει η Πίνδος, το ανάγλυφο της οποίας, ακόμη και σήμερα, μπορεί να γεννάει ανθρωπογεωγραφικές ενότητες με ατμόσφαιρα και νοοτροπίες παρόμοιες εκείνων που έδωσαν τα "δικά" μας γεφύρια.

Ταξίδεψα, λοιπόν, στο Πάνω Πωγωνί και στην περιοχή της Ζαγοριάς. Γύρισα χωριό-χωριό όλη τη Δρόπολη, αλλά και τον Βούρκο, ανάμεσα Δέλβινο και Αγίου Σαράντα. Με αφητηρία Αυλώνα, εισχώρησα βαθιά στο Κουρβελέσι, ανεβαίνοντας την κοιλιά της Σουσίτσας. Από Τεπελένι, μέσω Κλεισούρας, βρέθηκα Πρεμετή, κι απ' εκεί στο Λεσκοβίκι. Προχώρησα τολμηρά στο Μπεράτι, μέχρι πέρα την Τσερεβόντα. Διέτρεξα τα παρατοροχώρια της Κολώνιας. Έφτασα Κορυτσά, για να επισκεφτώ τα χωριά του Μοράβα, αλλά και τη Μοσχόπολη και το Γκράμποβο. Τέλος, από Πόγραδετς, ακολουθώντας τα ίχνη της Εγνατίας, δίπλα στον Σκούμπε, κατέληξα στο Ελμπασάν. Όλα αυτά, με δέκα πέντε συνολικά ταξίδια-αποστολές, που τα 'χαν όλα: εκπλήξεις, κόπο, κινδύνους, ευτυχώς κι αποτελέσματα.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να καταθέσω την προσωπική μου μαρτυρία για το μέγεθος δύο εμποδίων που εξ αιτίας τους -φοβάμαι- η καταγραφή των γεφυριών της Βόρειας Ήπειρου θα παραμείνει για πάντα ημιτελής, δεν θα έχει έστω την πληρότητα του αντίστοιχου καταλόγου που αφορά την Ήπειρο της ελληνικής επικράτειας.

Πρώτον: κι εκεί, η Ήπειρος παραμένει...άπειρος! Δηλαδή, κάθε μετακίνηση συνεπάγεται μάχη μ' ένα τοπίο που συνθέτουν ψηλά, άγρια βουνά και χιλιάδες ρέματα που τροφοδοτούν πολλούς και μεγάλους ποταμούς. Ενδεικτικά: για να φτάσω στο γεφύρι του Καλιά, στη Ζαγοριά, χρειάστηκε πορεία 5 ωρών με μούλαρι, για το γεφύρι της Γκούρας, στο Γκράμποβο της Βέρτσας, 91 χιλιόμετρα από την Κορυτσά, ταξίδι επίσης 5 ωρών με τζιπ!

Δεύτερον: λαμβανομένου υπόψη του απομακρυσμένου των γεφυριών και των συνθηκών της γειτονικής χώρας, οι μετακινήσεις κάθε άλλο παρά ασφαλείς παρουσιάζονται. Θυμάμαι τις πολύωρες συζητήσεις για τη συγκρότηση ομάδας που θα με συνόδευε στο γεφύρι της Βενετιάς στην καρδιά της Λιαμπουρνιάς! Φόβος; Φοβία; Ευτυχώς δεν χρειάστηκε να το διαπιστώσω στην πράξη. Οι ιστορίες πάντως των κρυμμένων θησαυρών, γνωστές και στην πατρίδα μας, εκεί, με υπερβολικές διαστάσεις, τροφοδοτούν τη φαντασία σε βαθμό επικίνδυνο.

Συμπεράσμα: ο συνδυασμός των παραπάνω θα κρατήσει περιοχές σαν την Τομορίτσα, το Σκραπάρι και το Νταγκλί, για πολύ καιρό ακόμα μακριά μας, άγνωστες. Το θέμα όμως είναι πως, κι όταν οι συνθήκες πρόσβασης ή ασφάλειας επιτρέψουν την επίσκεψη, πέτρινα τοξωτά γεφύρια δεν θα υπάρχουν πια. Θα έχουν διαλυθεί εις τα...εξ ως συνετέθησαν για να χρησιμοποιηθούν σαν οικοδομικό υλικό! Το έζησα αρκετές φορές στην έρευνά μου. Αναζητώντας γεφύρια με πρόσφατη φωτογραφία τους στα χέρια, τα βρήκα -για το λόγο που εξήγησα- να λείπουν (το γεφύρι του Ντουχάνσι, για παράδειγμα, έξω απ' το Μπεράτι), ή να τα διαλύουν μπροστά μου εκείνη τη στιγμή (περίπτωση του γεφυριού του Μπαμπούρα στη Ρούσανη του Δέλβινου).

Κάποια στιγμή, γεμάτος περιέργεια, αποφάσισα να αλλάξω οπτική γωνία, τα δώ τα γεφύρια της Βόρειας Ήπειρου κι απ' την άλλη την πλευρά, να γράψω ένα βιβλίο. Άξιζε ο κόπος -κατάλαβα αργότερα- είτε σαν αντικείμενο μελέτης το δεις, είτε σαν μέσο για άλλου είδους διαφυγές. Γεφυρώνοντας, λοιπόν, απ' το 1997, πέρασα στην απέναντι όχθη και σ' άλλη επικράτεια -το τελευταίο τουλάχιστον για τα σύγχρονα διοικητικά δεδομένα...

Καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας, στα οκτώ συνολικά χρόνια που έψαχνα «απέκκε», ομολογώ πως, ταυτόχρονα, ένοιωθα και οικεία και πολύ

μακριά! Η διαπίστωση, συχνά οδυνηρή, γεννούσε απορίες, είχε όμως και τη γοητεία της. Τελικά το βιβλίο που προέκυψε, το «Πέτρινα γεφύρια στη Βόρεια Ήπειρο», πιστεύω πως αποδεικνύει το ενιαίο του χώρου -εξακολουθούμε να είμαστε Πίνδο- αναδεικνύει όμως και τη διαφορετικότητα -μέχρι έκπληξης- των ανθρώπων που τον κατοίκησαν. Ήταν αναπόφευκτο η ιστορία πάντα διαμορφώνε διαφορές που ο χρόνος αδυνατεί να εξαλείψει εντελώς...

Δεύοντας βόρεια, η βασική μορφολογική γραμμή των ηπειρώτικων πετρογεφυριών παραμένει ίδια. Συναντάμε σίγουρα και διαφοροποιήσεις - μικρές, μεγαλύτερες, κάποτε σημαντικές. Αν το ψάξουμε περισσότερο, τούτες οφείλονται, κατ' αρχάς, στη βαθμιαία αλλαγή του τοπίου που, όσο ανεβαίνουμε, αγριεύει, επηρεάζοντας φυσικά και τον άνθρωπο. Και δεν είναι πουθενά αλλού τόσο εμφανής, όσο εδώ, στην Πίνδο, η αμφίδρομη σχέση μεταξύ φυσικού περιβάλλοντος και ανθρώπου. Αποτελεσμα; ό,τι ο τελευταίος εισπράττει το μεταφέρει, σχεδόν αυτούσιο, στα δημιουργήματά του. Ο κανόνας ισχύει ιδιαίτερα στην λαϊκή τέχνη, βρίσκοντας τέλεια εφαρμογή όταν πρόκειται για γεφύρια.

Αλλά, έτσι κι αλλιώς, πάντα ο βορειοηπειρώτης παρουσιάζεται με πολλές ταυτότητες -θηροσκευτική, γλωσσική, φυλετική. Και θα 'ταν αδύνατο να τον αναλύσει ο πολυπολιτισμικός του χαρακτήρας να μην αποτυπωθεί και στη λαϊκή αρχιτεκτονική -ιδιαίτερα στην κατασκευή, τη χρηματοδότηση και τη χρήση των πετρογεφυριών! Ανάγκη, λοιπόν, για να αποικρυπτογραφηθούν όσο το δυνατόν καλύτερα τα μυστικά των τελευταίων, να ερευνηθεί σωστά -και αντικειμενικά- το ιστορικό, κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο του χώρου που τα γέννησε. Αυτό, επιχειρείται κυρίως στο πρώτο μέρος του βιβλίου, δεν παύει όμως να διατρέχει, σαν ανάγκη, όλες τις σελίδες του.

Η δομή του βιβλίου έχει ως εξής:
Μέρος Α': Γεφυρώνοντας το Χρόνο - Στη Βόρεια Ήπειρο!

Μέρος Β': Οδοιπορώντας στο Χώρο - Η Αναζήτηση!

Μέρος Γ': Αλλάζοντας Όχθες - Τα Γεφύρια!

Μέρος Δ': Επιλέγοντας τροχιές - Τα Τόξα!

ΠΥΡΡΟΣ

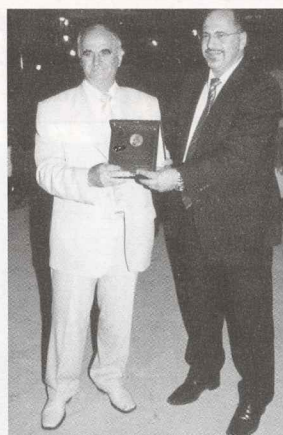
ΔΙΗΜΗΝΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

Την Κυριακή 5 Φεβρουαρίου 2006, στις 10 το πρωί, θα γίνει στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας η καθιερωμένη Γιορτή «Πίτα του Ηπειρώτη», με πλούσιο καλλιτεχνικό Ηπειρωτικό Πρόγραμμα.

ΕΠΙ- ΣΗΜΑΝ- ΣΕΙΣ

Παντομίμα Φαντασμάτων

Στην αίθουσα «Σκουφά» της Άρτας, παρουσιάστηκε το καινούριο βιβλίο του συγγραφέα **Γιάννη Καλπούζου** από τις Μηλάτες Άρτας, με τίτλο «Παντομίμα Φαντασμάτων». Για το έργο του συγγραφέα μίλησαν ο συγγραφέας **Δημήτρης Παπαχρήστου** και οι φιλόλογοι **Μαρία Δέτσικα** και ο **Χρήστος Τσεκούρας**. Τα ποιήματα απήγγειλε ο ηθοποιός **Σωτήρης Σαρλής**.

Τιμήθηκε ο Σάββας Σιάτρας

Στο γεύμα που παρέθεσε ο Δήμαρχος Ιωαννιτών στα Λιθαρίτσια, την Κυριακή 21 Αυγούστου 2005, τελευταία μέρα του 7ου Παγκόσμιου Πανηπειρωτικού Συνεδρίου, ο Δήμαρχος Ιωαννιτών **Ν. Γκόντας** τίμησε με πλακέτα τον Ηπειρώτη τραγουδιστή **Σάββα Σιάτρα**, αναγνωρίζοντας την προσφορά του στην Ηπειρωτική παράδοση και στο δημοτικό τραγούδι.

ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ: Η αναμορφωτική πορεία του Αλέξανδρου επικεφαλής των Ελλήνων

Κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις Χ. Πάτση και πωλείται στα βιβλιοπωλεία το νέο βιβλίο του γνωστού δικηγόρου και νομικού Δημ. Χατζηγιάννη με τον υπερκείμενο τίτλο.

Ο τίτλος κυριολεκτεί στο περιεχόμενο του βιβλίου, που κύρια αναφέρεται και τονίζει το ρόλο και τη συμβολή του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην αναμορφωτική και εκπολιτιστική εκστρατεία του στις Ασιατικές χώρες.

Στις 605 σελίδες του βιβλίου αναλύονται τα αίτια και τα αποτελέσματα της εκστρατείας αυτής, που κατά τον συγγραφέα, δεν ήταν κατακτητική και ιμπεριαλιστική, αλλά μορφωτική και εκπολιτιστική και της οποίας βήμα επιτυχίας στάθηκε η ενότητα του Ελληνισμού που πέτυχε ο Μ. Αλέξανδρος.

Το βιβλίο αποτελεί μια εκτεταμένη έρευνα με ανάλυση στοιχείων, πηγών κ.τ.λ. που αντλούνται και συνεπικουρούνται και από γνώμες άλλων συγγραφέων που έχουν ασχοληθεί με το θέμα αυτό. Στόχος του συγγραφέα είναι να καταδείξει και αναδείξει τις κοσμοϊστορικές συνέπειες της εκστρατείας, το μεγάλο εκπολιτιστικό ρόλο του Ελληνισμού, τις μεγάλες αλλαγές που έγιναν «...στις από αιώνες πρωτόγονες αυτές ασιατικές χώρες...». Ο Μ. Αλέξανδρος δεν ήταν μόνο ένας στρατηλάτης - ο μέγιστος όλων των εποχών - αλλά κι ένας εκπολιτιστής των λαών τους οποίους απελευθέρωσε», όπως αναφέρεται στον πρόλογο του βιβλίου.

Ο Δ. Χατζηγιάννης είναι συνταξιούχος δικηγόρος.

Κατάγεται από το Αθαμάνιο της Άρτας.

Διετέλεσε μέλος του Δ.Σ. της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας κι είναι γνωστός για την πατριωτική και κοινωνική του δραστηριότητα.

ΣΕ «ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ» ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ (ΣΕΛΙΑΝΗΣ) ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

Τίποτε δε συμβαίνει τυχαία στη ζωή μας, αν δεν γίνει μεθοδευμένος αγώνας και συνεχής προσπάθεια, προκειμένου να επιτύχεις τους στόχους σου. Και οι αγώνες μας αυτοί έχουν τόσες πιθανότητες επιτυχίας όσον περισσότερον δίκαια είναι τα επιχειρήματα που επικαλούμαστε.

Πρόκειται για την επιτυχημένη έκβαση των αγώνων μας στην ανέγερση του Πολιτιστικού μας κέντρου Κρυσταλλοπηγής του Δήμου Παραμυθιάς όπου με ημερομηνία 8 Σεπτεμβρίου ε.ε. επιχορηγείται το πολιτιστικό μας κέντρο με το χρηματικό ποσό των 150.000 ευρώ από το πρόγραμμα ΟΠΑΑΧ του Γ' Κ.Π.Σ. της Ε.Ε. για την ολοκλήρωση στο μεγαλύτερο μέρος αυτού που είναι η κατασκευή της μεγάλης αίθουσας πολλών χρήσεων.

Το έργο για να φθάσει εδώ πέρασε ομολογουμένως πολλές δυσκολίες, διήλθε δια πυρός και σιδήρου, όπως λέμε. Από το έτος 1998 που εγκαινιάστηκε το όλο έργο του πολιτιστικού μας κέντρου από σκελετό με

μπετόν - αρμέ περίμενε επτά ολόκληρα χρόνια την ολοκλήρωσή του. Και η δικαίωση ήρθε γιατί είναι σοβαρό έργο και αναγκαίο για την περιοχή. Η Θεσπρωτία μας και όλη η Ήπειρος δικαιούνται γι' αυτό και επάξια διεκδικούν.

Ακόμη είναι ένα έργο το οποίο όταν ολοκληρωθεί θα είναι πραγματικό κόσμημα για όλο τον νομό Θεσπρωτίας. Και όπως προσφυώς σχολίασε σημαίνων παράγοντας του τόπου, το έργο απέχει μόλις 15' από την Ηγουμενίτσα, 5' από την Παραμυθιά και 15' από τους Φιλιάτες.

Όμως ο αγώνας δεν τελείωσε γιατί δύο ακόμη τμήματα, αξιόλογα, του ιδίου πολιτιστικού κέντρου περιμένουν την ολοκλήρωσή τους. Πρόκειται για την Βιβλιοθήκη και το Λαογραφικό Μουσείο. Έχουμε εμπιστοσύνη στην δίκαιη κρίση των ιδίων φορέων που συνετέλεσαν στην επιχορήγηση της αίθουσας πολλών χρήσεων να επιχορηγήσουν και το υπόλοιπο έργο. Είναι το ίδιο αναγκαίο έργο για τον τόπο μας. Ίδωμεν.

Στυλιανός Μώκος

«Μικρό Πανεπιστήμιο» στη Ριζάρειο των Αθηνών

Μία σημαντική συμφωνία επιτεύχθηκε μεταξύ του Ριζαρείου Ιδρύματος και της Γενικής Γραμματείας Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Με σχετική σύμβαση που υπογράφηκε στις 7 Νοεμβρίου προβλέπεται η παραχώρηση για 15 έτη από μέρους του ιστορικού ιδρύματος στη Γενική Γραμματεία ενός αυτοτελούς κτιρίου του στο χώρο των διδακτηρίων της ομώνυμης Εκκλησιαστικής Σχολής του στο Χαλάνδρι, προκειμένου να λειτουργήσουν σ' αυτό αξιόλογες επιμορφωτικές και ερευνητικές μονάδες της Γραμματείας.

Συγκεκριμένα στην παραπάνω κτιριακή υποδομή της Ριζαρείου 1.400 τ.μ. θα λειτουργούν:

1. Το Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Κ.Ε.Ε.) Χαλανδρίου, το οποίο θα προσφέρει υπηρεσίες στους πολίτες Δήμων της ευρύτερης περιοχής.

Στις εγκαταστάσεις του Κέντρου θα έχουν έδρα η Σχολή Γονέων και τα αυτόνομα εκπαιδευτικά προγράμματα με εξακτίνοση της δράσης τους στους γειτονικούς Δήμους.

2. Το Κέντρο Μελετών Διά Βίου Εκπαίδευσης & Επιμόρφωσης, το οποίο θα φέρει το όνομα του Γεωργίου Ριζάρη.

3. Το Συνεδριακό και Επιμορφωτικό Κέντρο Διά Βίου Εκπαίδευσης & Επιμόρφωσης το οποίο θα φέρει το όνομα του Μάνθου Ριζάρη.

4. Συμπληρωματικοί χώροι γραφείων, φιλοξενίας προσκεκλημένων κ.λπ.

Ο Πρόεδρος της Ριζαρείου Σχολής κ. **Άγγελος Κίτσος**, από τους αρχιτέκτονες του νέου ανοίγματος της, τονίζοντας ότι η υπογραφή της σύμβασης είναι ιστορικής και ζωτικής σημασίας για το Εθνικό και Ηπειρωτικό συνάμα Κληροδότημα γιατί στο χώρο του δημιουργείται με πολλές προεκτάσεις ένα είδος «μικρού πανεπιστημίου», το